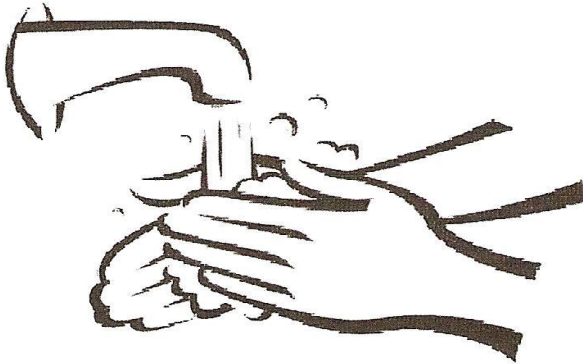

**WOJEWÓDZKA KOMISJA
KONKURSU GEOGRAFICZNEGO**

KOD UCZNI

.....

22 marca 2011 obchodzić będziemy Światowy Dzień
Wody pod hasłem:

„Czysta woda dla zdrowego świata”

**ETAP WOJEWÓDZKI
KONKURSU GEOGRAFICZNEGO
W ROKU SZKOLNYM 2010/2011**

Liczba punktów / Czytelny podpis
nauczyciela

.....

Podpis przewodniczącego komisji.

.....

Instrukcja dla uczestników Konkursu

1. Test musi być rozwiązywany samodzielnie.
2. Test konkursowy składa się z 15 stron i zawiera 27 zadań.
3. Na rozwiązanie testu przeznaczono 120 minut.
4. Test można wypełniać jedynie długopisem lub piórem z czarnym lub niebieskim tuszem.
5. Odpowiedzi do zadań wielokrotnego wyboru należy zaznaczać zgodnie ze sposobem określonym w treści polecenia.
6. Odpowiedzi do zadań otwartych należy podawać we wskazanym miejscu przy zadaniach.

Życzymy powodzenia !

Zadanie 1.**Przeczytaj uważnie tekst i wykonaj polecenia.**

Najwięcej elektrowni na Dunajcu – 22 – prywatni inwestorzy zamierzają zbudować pomiędzy zbiornikiem w Czchowie i ujściem do Wisły na północ od Tarnowa. Kolejne 11 miałyby powstać na górkim odcinku rzeki pomiędzy Nowym Targiem a Nowym Sączem. [...] Dunajec to rzeka o dobrych parametrach dla elektrowni, charakteryzująca się dużym spadkiem. [...]

Skąd tak duże zainteresowanie elektrowniami wodnymi? Polska, wstępując do Unii Europejskiej, zobowiązała się, że część energii będzie produkowana z odnawialnych źródeł. [...] Dlatego w 2005 r. zostało przyjęte rozporządzenie ministra gospodarki o obowiązku kupowania przez państwo tak wytworzonej energii. [...] W dodatku inwestorzy mogą ubiegać się o dotację unijną i uzyskać pożyczki na preferencyjnych warunkach. [...]

Dla rzeki powstanie tylu elektrowni wodnych byłoby tragedią. Korytarz ekologiczny, jakim jest Dunajec, zostałby przerwany aż w 33 miejscach betonowymi progami. [...] Nastąpią nieodwracalne zmiany w wędrówkach tarłowych ryb, dno rzeki zostanie zamulone i będą się w niej gromadzić nieczystości.

Źródło: B. Kuraś, *Betonowy Dunajec*, „Gazeta Wyborcza”, 16.10.2009r.

a) Podaj czynnik, który sprawia, że Dunajec ma dobre walory do lokalizacji elektrowni wodnych.

.....

b) Podaj **dwie** przyczyny wzrostu zainteresowania budowaniem elektrowni wodnych w Polsce.

1.

2.

c) Przedstaw **trzy** negatywne dla środowiska przyrodniczego skutki zbudowania tak wielu elektrowni wodnych na Dunajcu.

1)

2)

3)

Zadanie 2

Niżej wymienionym krajom przyporządkuj (wpisz do tabeli) wielkość połowów organizmów morskich i słodkowodnych na 1 mieszkańca.

Indie	Islandia	Malezja	Norwegia

Wielkość połowów:

a) 4600 kg/mieszkańca

b) 532 kg/mieszkańca

c) 52 kg/mieszkańca

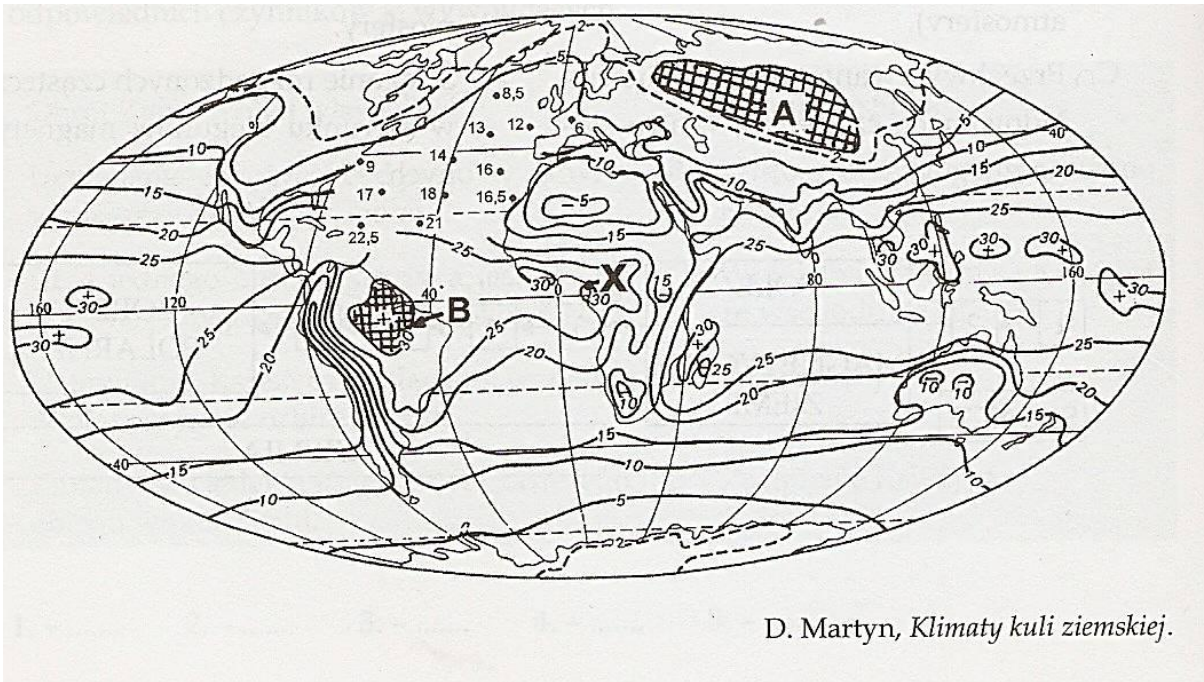
d) 3 kg/mieszkańca

Źródło: dane 2007. Świat w liczbach 2010 r.

Zadanie 3

0 - 3 p

Mapa przedstawia rozkład średniego ciśnienia pary wodnej powietrza atmosferycznego w hPa, w styczniu.

D. Martyn, Klimaty kuli ziemskiej.

a) Oblicz wilgotność względną powietrza (w %) w zaznaczonym na mapie punkcie X, wiedząc, że w panującej tam temperaturze 28 °C maksymalne ciśnienie pary wodnej może wynieść 40 hPa. Przedstaw obliczenia.

Obliczenia:

Wynik:

b) Określ poziom wilgotności powietrza na obszarze A i B. Uzasadnij czynnikami klimatycznymi przyczyny zróżnicowania wilgotności powietrza atmosferycznego na obszarach oznaczonych na mapie literami A i B.

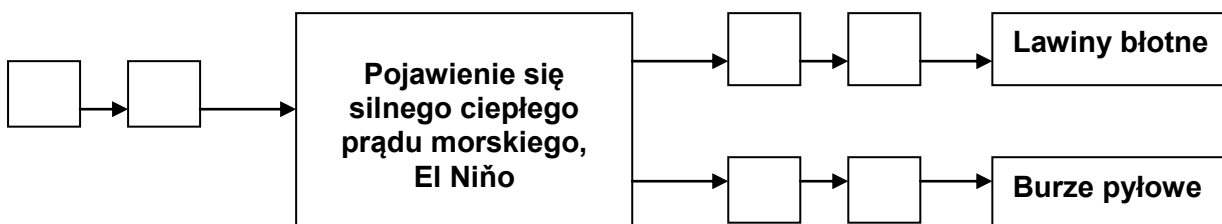
Obszar A : poziom wilgotności
uzasadnienie

Obszar B: poziom wilgotności
uzasadnienie

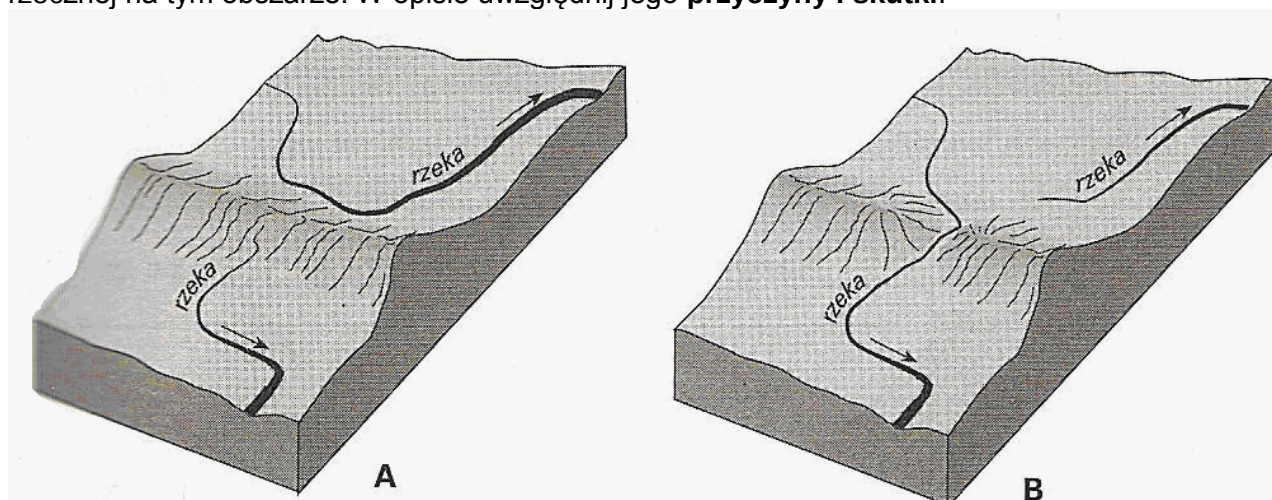
Zadanie 4

Uzupełnij schemat literami oznaczającymi wydarzenia prowadzące do powstania efektu El Niño oraz jego następstw klimatycznych w Ameryce Południowej i w Australii.

- A. długotrwały brak opadów deszczu na obszarach normalnie wilgotnych;
- B. osłabienie cyrkulacji pasatowej;
- C. zepchnięcie zimnego Prądu Peruwiańskiego od wybrzeży kontynentu;
- D. intensywne opady deszczu na suchych obszarach nadbrzeżnych;
- E. osłabienie wyżu na wschodzie i umocnienie się wyżu na zachodzie Pacyfiku;
- F. odsuniecie od wybrzeży kontynentu ciepłych mas powietrza.

Zadanie 5

Na podstawie blokdiagramów A i B nazwij i opisz proces, który doprowadził do zmiany sieci rzecznej na tym obszarze. W opisie uwzględnij jego **przyczyny i skutki**.

Nazwa procesu:

Opis, uwzględniający przyczyny i skutki:

.....

.....

.....

Zadanie 6

Na poniższej mapie zaznaczono elektrownie szczytowo-pompowe w Polsce.

- a) Podaj nazwy elektrowni szczytowo – pompowych, które na mapie oznaczono literami A-C.

A

B

C

- b) Wyjaśnij zasadę działania elektrowni szczytowo – pompowych oraz zasadność ich budowania, skoro zużywają one więcej energii niż produkują.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 7

Podkreśl dwa przykłady zatok morskich, w których wybudowano elektrownie wodne, wykorzystujące energię pływów.

Zatoka Fundy, Zatoka Gwinejska, Saint Malo, Karpentaria, Zatoka Omańska

0 - 3 p

Zadanie 8

W tabeli podano nazwy czterech portów atlantyckich.

Wykorzystując zamieszczone informacje przyporządkuj poszczególnym portom ich zaplecze gospodarcze oraz towar, w przeladunku którego się specjalizują.

Zaplecze gospodarcze:

- Nizina la Platy
- Wyżyna Brazylijska
- Zagłębie Appalaskie
- Zagłębie Kiruna
- Zagłębie Shaba

Towar:

- kawa
- rudy żelaza
- węgiel kamienny
- zboża
- ropa naftowa

PORT	Zaplecze gospodarcze	Towar
Narwik		
Norfolk		
Rosario		
Santos		

0 - 2 p

Zadanie 9

Spośród określeń skreśl te, z którymi poniższe zdania są nieprawdziwe.

- A. Zasolenie mórz śródziemnych wykazuje **większe / mniejsze** zróżnicowanie niż mórz i oceanów otwartych.
- B. Obecność w wodzie morskiej tlenu jest w **niewielkim / dużym** stopniu efektem rozpuszczania tlenu atmosferycznego.
- C. Zasolenie powierzchniowych wód morskich zawsze **rośnie / maleje** wraz ze wzrostem temperatury.
- D. Przy spadku temperatury poniżej 4 °C gęstość wody morskiej **maleje / rośnie**.
- E. Temperatura powierzchniowych wód morskich w strefie okołobiegunowej **rośnie / maleje** wraz z głębokością.

Zadanie 10

0 - 1 p

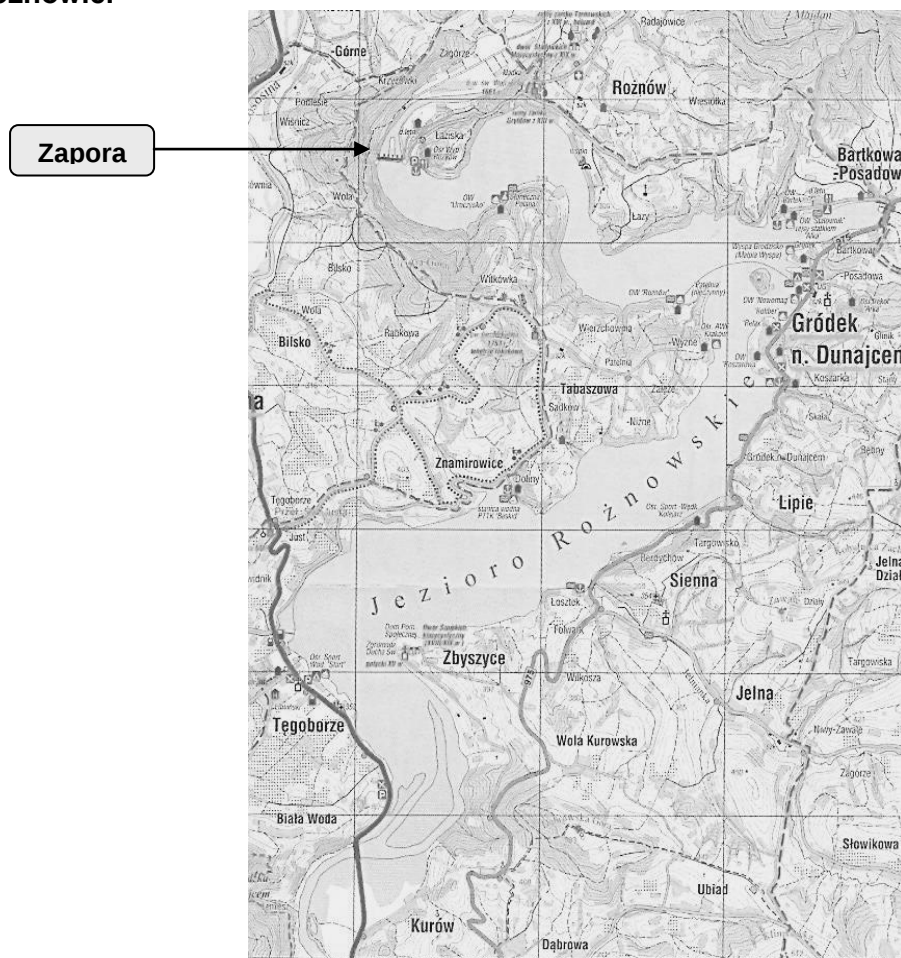
Uzupełnij definicje:

- a) Część morza, którą kraj uważa za przynależną do własnego terytorium nazywa się
- b) Strefa, w której kraj nadmorski sprawuje pełną kontrolę nad zasobami wodnymi i dna morskiego, zgadzając się na swobodną żeglugę to.....

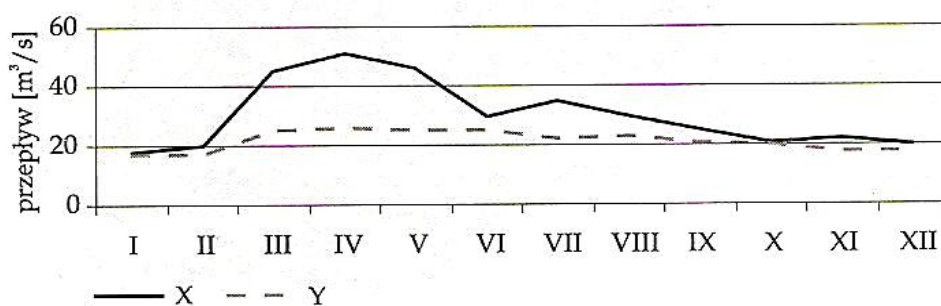
Zadanie 11.

0 - 3 p

Mapa przedstawia Jezioro Rożnowskie powstałe w wyniku wybudowania tamy w Rożnowie.

Znajdź na mapie miejscowości Kurów i Rożnów. Dokonaj analizy treści poniższego wykresu przedstawiającego przebieg przepływów w ciągu roku w tych miejscowościach oraz dobierz do przebiegu przepływów właściwą miejscowość. Uzasadnij swój wybór.

X Y

Wyjaśnienie dla poszczególnych miejscowości:

Kurów:

Rożnów:

Zadanie 12

W 1941 roku na Dunajcu spiętrzano wody i utworzono Jezioro Rożnowskie (mapa w zad.10) o powierzchni 16 km² i pojemności użytkowej 140 000 000 m³. W 2001 roku zmierzono miąższość mułów zgromadzonych w zbiorniku. Średnia ich miąższość to około 6,5 metra. Oblicz średnią głębokość Zbiornika Rożnowskiego w chwili jego uruchomienia i w 2001 roku oraz średnią roczną prędkość akumulacji.

Obliczenia:

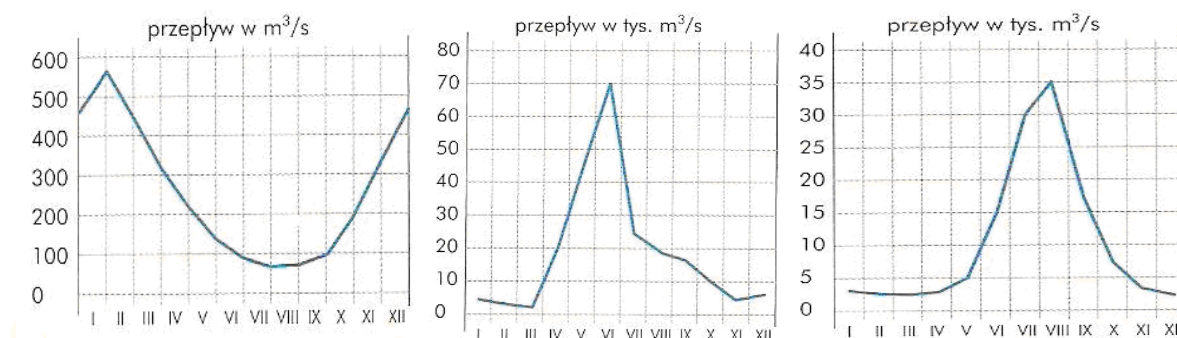
Odpowiedzi:

- średnia głębokość zbiornika w momencie uruchomienia
- średnia głębokość zbiornika w 2001 r.
- średnia roczna prędkość akumulacji:

Zadanie 13

0 - 3 p

Na wykresach przedstawiono przepływ wybranych rzek.

Rysunek 1.

Rysunek 2.

Rysunek 3.

Na podstawie wykresów, podaj nazwę jednej rzeki (wybierz z podanych) oraz charakterystyczny dla niej ustrój (reżim) rzeki oraz przyczyny występowania wysokich stanów wód.

Rzeki: Ganges, Niemen, Sekwana, Jenisej

Rys. 1 rzeka: ustrój:

przyczyny:

Rys. 2 rzeka: ustrój:

przyczyny:

Rys. 3 rzeka: ustrój:

przyczyny:

Zadanie 14

0 - 1 p

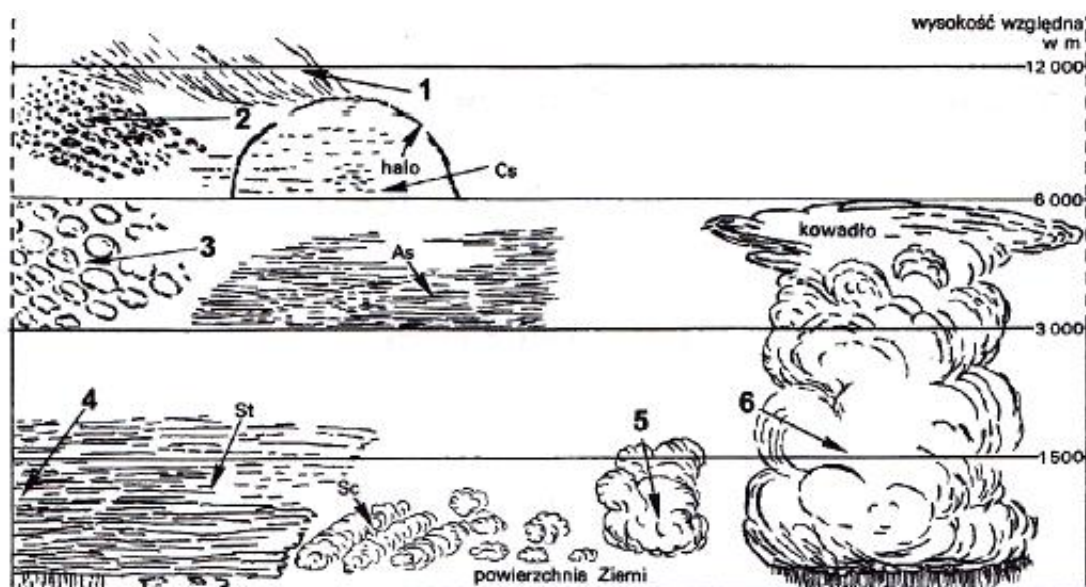
Zaznacz kółkiem **dwa** zdania błędne.

- a) Do krajów „taniej bandery” zaliczamy: Liberię, Panamę, Grecję, Cypr, Wyspy Bahama.
- b) Moskwa, położona wewnątrz kontynentu nazywana jest „portem pięciu mórz”.
- c) Żegluga kabotażowa oznacza transport morski między portami tego samego kontynentu.
- d) Rzeki są ważnymi arteriami komunikacyjnymi w dorzeczu Amazonki.
- e) Kraje „taniej bandery” stosują niższe podatki i opłaty rejestracyjne.
- f) System żeglugi Jangcy – Rzeką Żółtą łączy Kanał Południowy.

Zadanie 15

0 - 2 p

Na rysunku przedstawiono główne rodzaje chmur według klasyfikacji międzynarodowej.

Z. Kaczorowska, *Pogoda i klimat*,

Rozpoznaj na rysunku opisane w tabeli rodzaje chmur (ich nazwy nie zostały podane na rysunku). Wpisz do odpowiedniej rubryki tabeli numer, którym zostały oznaczone na rysunku i podaj ich nazwę polską i łacińską.

Opis chmur	nr na rysunku	nazwa chmury
Chmury dające opady ciągle w strefie frontu ciepłego		
Chmury piętra wysokiego, które często są pierwszym zwiastunem nadejścia frontu ciepłego.		
Chmury burzowe o budowie pionowej, których powstanie związane jest często z nadejściem frontu chłodnego.		

Zadanie 16

Uzupełnij tabelę wpisując obok nazwy rzeki nazwę jednego regionu geograficznego, w którym znajdują się jej źródła oraz nazwę sztucznego zbiornika wodnego, wybudowanego na rzece. Nazwy obiektów geograficznych wybierz z podanych poniżej.

Regiony:

Beskid Żywiecki
Bieszczady
Karkonosze
Masyw Śnieżnika
Wysoczyzna Białostocka
Wyżyna Krakowsko-Częstochowska

Zbiorniki:

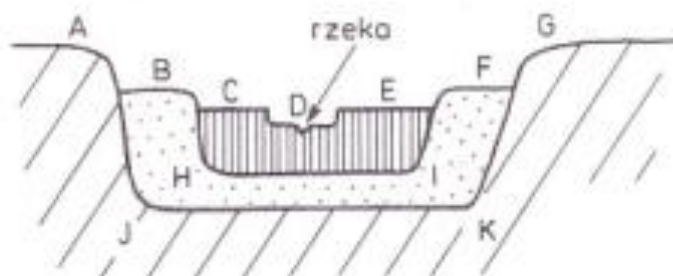
Pilchowski
Międzybrodzki
Soliński
Otmuchowski
Jeziorsko
Turawski

Nazwa rzeki	Sztuczny zbiornik wodny	Region geograficzny (źródła rzeki)
Warta		
Soła		
Nysa Kłodzka		
Bóbr		
San		

Zadanie 17

0 - 2

Rysunek przedstawia przekrój przez dolinę rzeczną.

A) Podaj litery wskazujące:

- a) górne krawędzie doliny
- b) najstarszą terasę
- c) koryto rzeki

B) Ustal kolejne etapy rozwoju doliny przedstawionej na rysunku.

- a) erozja rzeczna do poziomu H-I
- b) podwyższenie bazy erozyjnej, akumulacja rzeczna do poziomu C-E
- c) erozja rzeczna do poziomu J-K
- d) podwyższenie bazy (podstawy) erozyjnej, zasypanie doliny do poziomu B-F
- e) erozja rzeczna, wcinanie się rzeki w poziom D

Etapy: 1. 2. 3. 4. 5.

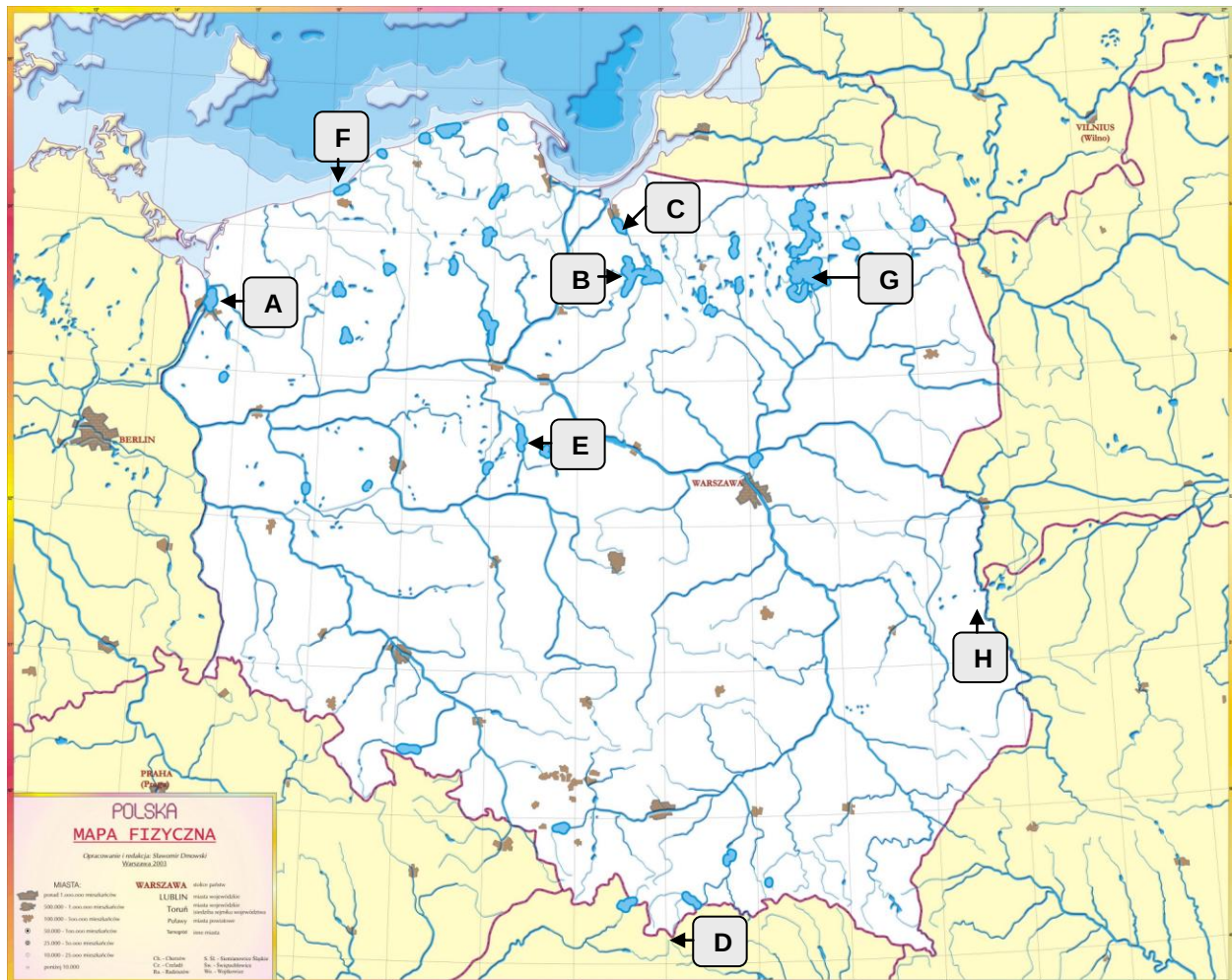
Zadanie 18

0 - 3 p

Uzupełnij tabelę, przyporządkowując nazwom jezior odpowiadające im symbole literowe z mapy oraz typy genetyczne.

Typy genetyczne jezior:

- deltowe
- krasowe
- mierzejowe (przybrzeżne)
- polodowcowe – cyrkowe
- polodowcowe – rynnowe
- polodowcowe – morenowe

Lp.	Nazwa jeziora	Symbol jeziora na mapie	Typ genetyczny jeziora
1.	Czarny Staw nad Morskim Okiem		
2.	Drużno		
3.	Gopło		
4.	Jamno		
5.	Jeziorak		
6.	Śniardwy		
7.	Białe Sosnowieckie		

Zadanie 19

Określ bariery rozwoju żeglugi śródlądowej w Polsce:

a) bariera przyrodnicza

.....

b) bariera gospodarcza

.....

0 - 3 p

Zadanie 20

Podkreśl element niespełniający kryterium przyporządkowania w każdej z podanych grup.

Podaj kryterium, które pozwoliło wskazać element.

a) muton, morena boczna, dolina V-kształtna, cyrk lodowcowy

kryterium:

b) sandr, pradolina, kem, dolina U-kształtna

kryterium:

c) jeziora „oczka”, jeziora morenowe, jeziora rynnowe, jeziora cyrkowe

kryterium:

d) oz, kem, sandr, rynna polodowcowa

kryterium:

e) wybrzeże: fiordowe, riasowe, dalmatyńskie, koralowe

kryterium:

0 - 4 p

Zadanie 21

Współcześnie jednym z najważniejszych konfliktów o wodę jest spór izraelsko – arabski na Bliskim Wschodzie.

a) Podaj nazwę rzeki, której dorzecza dotyczy konflikt.

Odpowiedź:

b) Wymień cztery państwa, leżące w dorzeczu wymienionej w punkcie a rzeki, których dotyczy konflikt.

1. 2. 3. 4.

c) Sytuacja hydrologiczna w połączeniu z problemami wewnętrznymi poszczególnych krajów składają się na obraz najdłuższego konfliktu o wodę na świecie. Wymień trzy najważniejsze cechy (przyrodnicze, społeczne, gospodarcze) obszaru konfliktu.

1.

2.

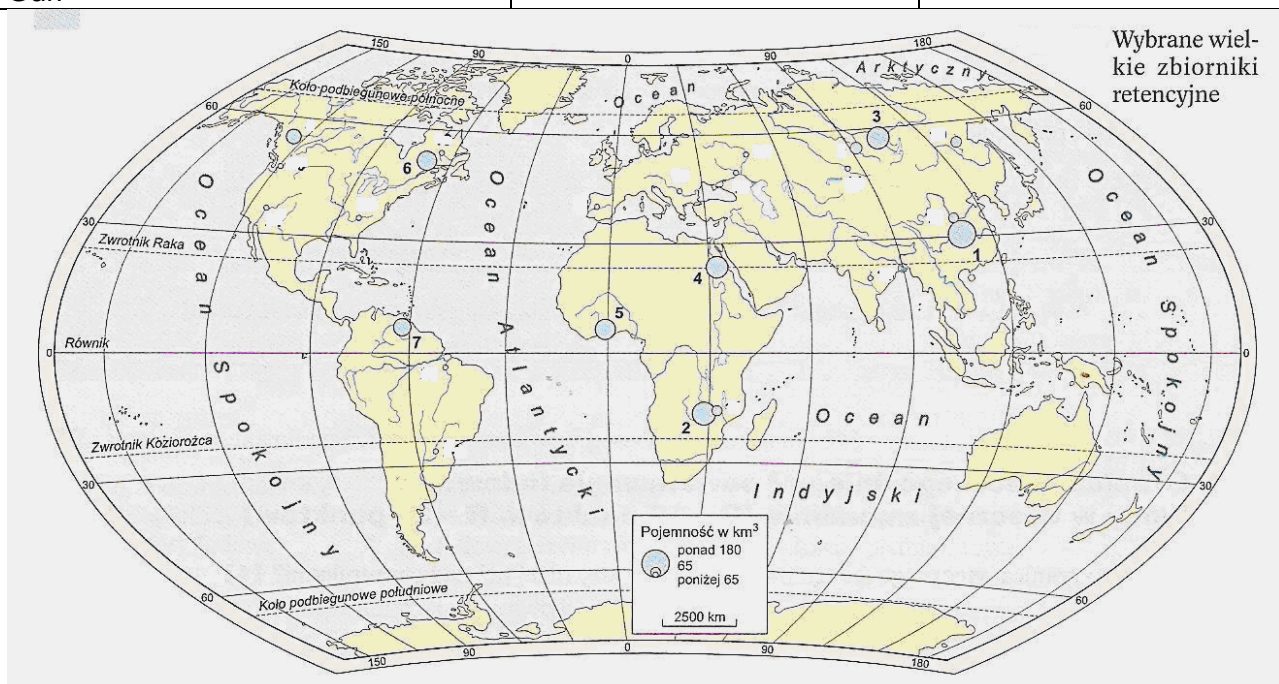
3.

Zadanie 22

Na mapie zaznaczono wybrane sztuczne jeziora. Do podanych nazw wielkich sztucznych jezior przyporządkuj nazwy rzek, których wody spiętrzano, by utworzyć te jeziora oraz numer na mapie odpowiadający ich lokalizacji.

Rzeki: Nil , Zambezi, Jangcy, Angara, Kolumbia, Caroni

Sztuczny zbiornik wodny	Rzeka	Numer na mapie
Zb. Bracki		
Kariba		
Sanxia (Tama Trzech Przełomów)		
Zb. Nasera		
Guri		

0 - 1 p

Zadanie 23

Spośród wymienionych regionów podkreśl **trzy**, w których barierą rozwoju osadnictwa są braki wody.

1. Kotlina Kaszgarska
2. Kotlina Kongo
3. Nizina Nullarbor
4. Kotlina Kalahari
5. Nizina Padańska
6. Nizina Mandżurska
7. Nizina Orinoko

0 - 2 p

Zadanie 24

Wymień **trzy** przyczyny, które zadecydowały o mniejszym wykorzystaniu Wisły niż Odry w żegludze śródlądowej.

- 1
- 2
- 3

Zadanie 25

Na podstawie opisu podaj nazwę kraju, w którym dostęp do morza (oceanu) stał się jednym z czynników rozwoju turystyki.

- a) Górzysty kraj położony między Adriatykiem a Morzem Tyrreńskim, o bardzo długiej linii brzegowej, pełen zabytków cywilizacji starożytnej. Piękne, stare miasta, z licznymi zabytkami różnych stylów, uznawany za kolebkę renesansu.

Kraj

- b) Kraj o wybrzeżu dalmatyńskim, pełnym zatok, kanałów i wysp, zachęcających do żeglugi. Atrakcją turystyczną są też jaskinie i inne formy rzeźby krasowej. Rozwój turystyki był zakłócony przez działania wojenne.

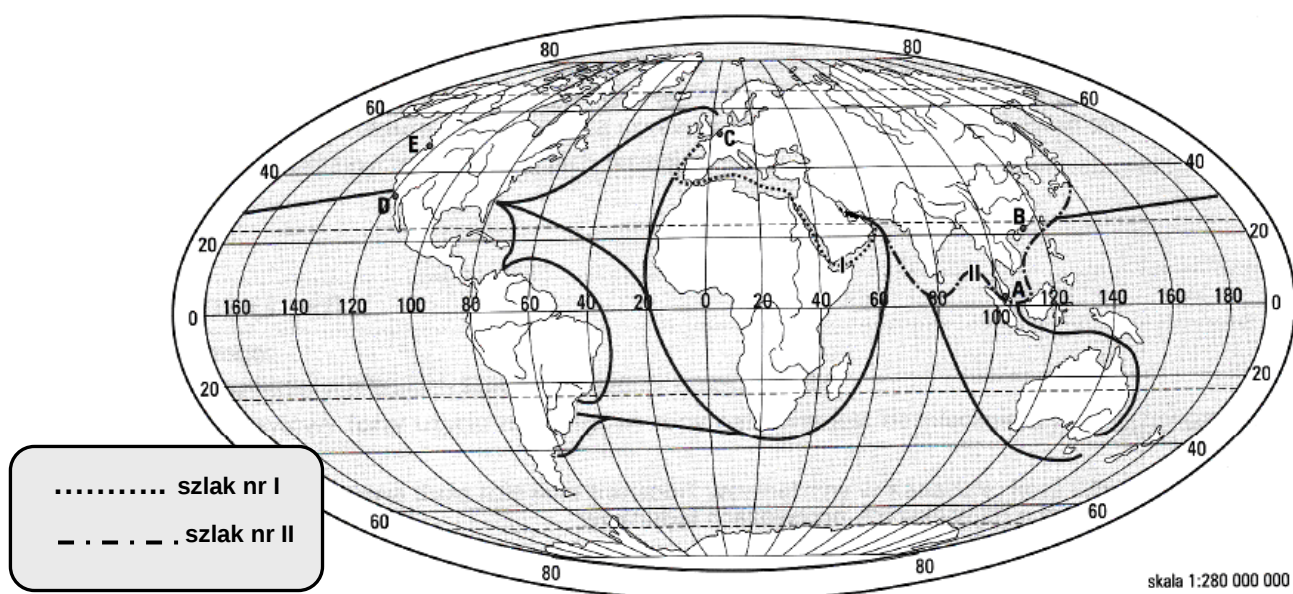
Kraj.....

- c) Kraj o największej liczbie turystów w skali świata. Przyciąga turystów zróżnicowanie warunków naturalnych: wysokie góry, słoneczne wybrzeża, strome klify. Canal du Midi, łączący Atlantyk z Morzem Śródziemnym, to jeden z najciekawszych szlaków wodnych.

Kraj.....

Zadanie 26

Na podstawie mapy przewozów ropy naftowej wykonaj polecenia :

- a) podaj nazwy pięciu obiektów: **mórz, zatok, cieśnin**, przez które przebiega szlak oznaczony na mapie **cyfrą II**. W odpowiedziach nie używaj nazw oceanów.

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

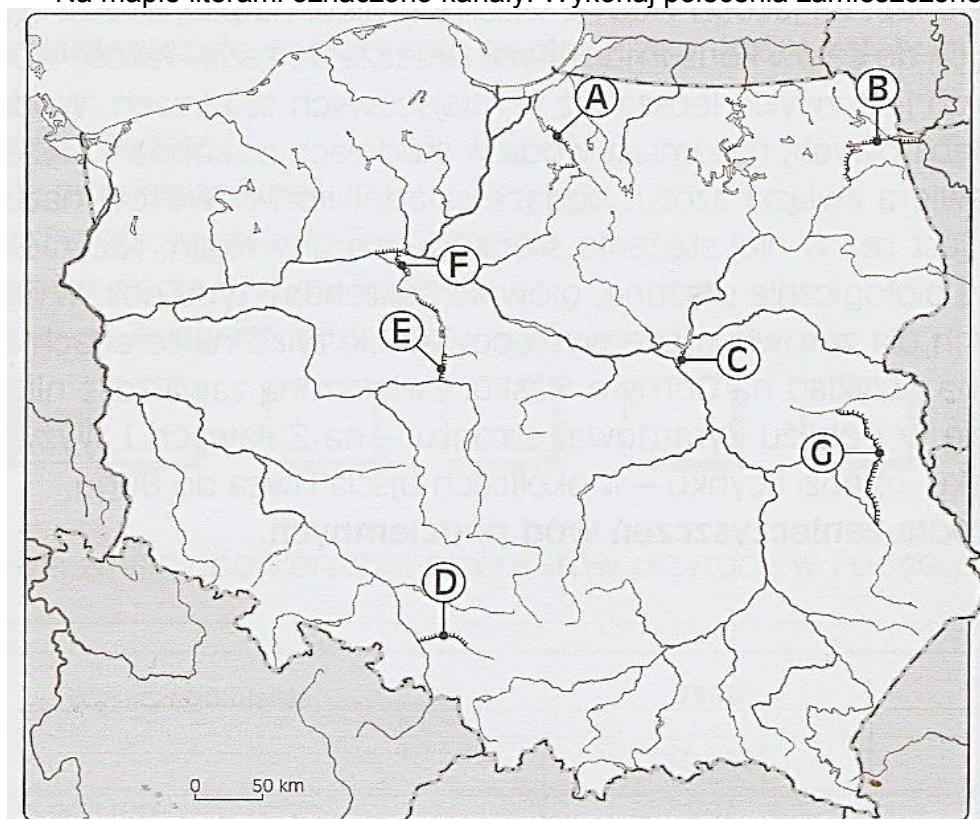
- b) rozpoznaj porty morskie opisane na mapie literami A – E

A B C..... D E

Zadanie 27

0 - 4 p

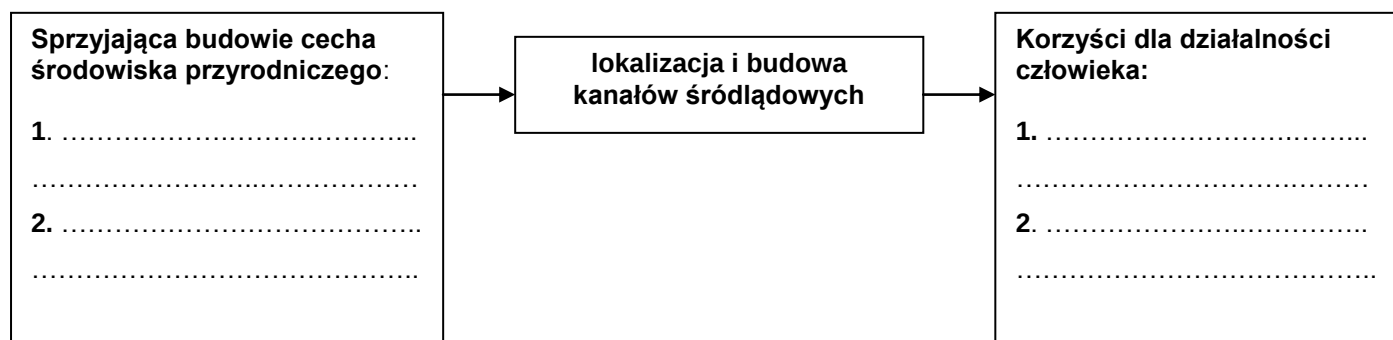
Na mapie literami oznaczono kanały. Wykonaj polecenia zamieszczone poniżej.

a) Uzupełnij tabelę:

Lp.	Nazwa kanału śródlądowego	Połączenie	Litera na mapie
1.		Wieprz - Krzna	
2.	Augustowski		
3.		Kłodnica - Odra	
4.	Żerański		
5.		J. Drwęckie – J. Druzno	

b) uzupełnij schemat:

Brudnopsis